

beviljande af medel till undsättning för de i följd af 1868 års missväxt nödlidande delar af riket;

N:o 18, i anledning af väckt motion om utdelande af ett exemplar utaf riksdagstrycket till hvarje kommun i riket;

N:o 19, i anledning af väckta motioner om beviljande af låneunderstöd för laga skiften i Westerbottens och Norrbottens län; samt

N:o 20, i anledning af väckt motion om två års förlängd räntefrihet för det till sjön Wesans uttappning beviljade lån.

Kammaren åtskiljdes kl. 2 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 13 Februari 1869.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades sex protokollsutdrag för den 10 och protokollet för den 3 dennes.

Sedan Herr Grefven och Talmannen tillkännagifvit, att Herr Statsrådet Berg anmält sig nu skola på Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Kammaren aflemna några Kongl. Propositioner, framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr Grefven och Talmannen Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner:

1:o angående Postverkets utgiftsstater för år 1870; och

2:o angående normal aflöningsstat för Tullverket samt stater å öfriga utgifter och omkostnader vid samma verk för år 1870.

Härefter föredrogos de Kongl. Propositionerna och bordlades.

Föredrogs och biföllos Stats-Utskottets nedannämnda den 10 dennes bordlagda Utlåtanden:

N:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående försäljning af den till regementsskrifvare-bostället vid Helsinge regemente Norrbyn hörande andel i laxfisket Hofdan i Ljusne elf;

N:o 7, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner i fråga om skattefrihet för Tärnafors lappskelebställe och Laxnäs kapellpredikants-boställe i Westerbottens län;

N:o 8, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående afsöndring från kronohemmanet $\frac{1}{2}$ dels mantal N:o 2 Föra på Öland af plats för en folkskelebyggnad med tillhörande tomt och plantingsland;

N:o 9, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om försäljning af Kronans till landtmäterikontor hittills begagnade hus med tillhörande tomt i Wisby;

N:o 10, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående jordafsöndring från fanjunkarebostället Stoby vid Skånska Husarregementet, för Stoby församlings kyrkas och skolas behof;

N:o 11, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående afsöndring af jord från ryttmästarebostället Silfåkra vid Skånska Husarregementet, för anläggning af kyrka med kyrkogård samt sockenstuga och fattighus åt Kellna församling;

N:o 12, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition i fråga om upplåtelse under ständig besittningsrätt af åtskilliga lägenheter å Kungsörs kungsladugård;

N:o 13, i anledning af väckt motion angående befrielse för augmentshemman inom Kungsörs fögderi från dagsverkslösen;

N:o 14, i anledning af väckt motion angående förändradt utgörande af arrendespanmålen från akademiprebendehemmanen; samt

N:o 15, i anledning af väckt motion om lindring i den en del kronoskatteगतuhus åliggande dagsverksskyldighet till kungsgården Hjelmskult.

Föredrogs och företogs punktvis till afgörande Stats-Utskottets den 10 dennes bordlagda Utlåtande N:o 16, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående statsbidrag till vägomläggningar inom Kronobergs, Calmar och Jönköpings län för beredande af arbetsförtjenst åt den nödlidande befolkningen i dessa län.

1:sta punkten.

Friherre Funck: I den nu föredragna punkten af Stats-Utskottets Utlåtande förekommer en oriktighet, på hvilken jag tillåter mig

att fästa Kammarens uppmärksamhet. Punkten afser den del af Kongl. Maj:ts ifrågavarande Proposition, deri hemställes, att Riksdagen för en vägomläggning emellan Grankonebro och Hedaby, beräknad att kosta 30,600 R:dr, måtte bevilja ett anslag af 20,400 R:dr, deraf 7,000 R:dr skulle utgå under år 1869 och 7,000 R:dr under år 1870. Utskottet har tillstyrkt bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, men dock i den föredragna punkten, såsom det vill synas, hemställt, att ett anslag af blott 20,000 R:dr skulle för vägomläggningen beviljas. Denna nedsättning i anslagssumman har tillkommit helt och hållet genom ett förbiseende vid expedierandet af Utskottets beslut, dervid skrifvits 20,000 i stället för 20,400; och jag anhåller nu, att Kammaren måtte rätta det begångna misstaget och bevilja det af Kongl. Maj:t begärda anslaget af 20,400 R:dr, att utgå på sätt Utskottet, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts Proposition, hemställt.

Efter härmed slutad öfverläggning och uppå gjord proposition, bifölles punkten endast med den ändring, att summan tjugotusen riksdaler utbyttes emot summan tjugotusen fyrahundra riksdaler.

2:dra och 3:dje punkterna samt Utskottets slutliga hemställan

Biföllos.

Föredrogs och biföllos Stats-Utskottets den 10 dennes bordlagda Utlåtanden:

N:o 17, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående beviljande af medel till undsättning för de i följd af 1868 års missväxt nödlidande delar af riket; samt

N:o 18, i anledning af väckt motion om utdelande af ett exemplar utaf riksdagstrycket till hvarje kommun i riket.

Föredrogs Stats-Utskottets den 10 dennes bordlagda Utlåtande N:o 19, i anledning af väckta motioner om beviljande af låneunderstöd för laga skiften i Westerbottens och Norrbottens län.

Herr Hazelius: Ehuru jag visserligen medgifver, att det icke torde lända till någon fromma för saken att, då Stats-Utskottet för andra gången afstyrkt en motion, som af mig blifvit väckt om beviljande af låneunderstöd för laga skiften i Westerbottens och Norrbottens län, framställa något motsatt yrkande mot Utskottets, kan jag dock ej underlåta att yttra några ord rörande de skäl, Utskottet framlagt för afstyrkande af mitt förslag.

Utskottet yttrar, att af de handlingar, som finnas bifogade en likartad, inom Andra Kammaren väckt motion, inhemtas, att inom Westerbottens län 191 byar undergått laga skifte och att 95 byar för

närvarande äro under laga skiftes handläggning; och förmenar Utskottet, att detta skulle bevisa, det skiftena kunna verkställas utan understöd af Staten. Jag har af personer, som ega noggrann kännedom om saken, blifvit upplyst derom, att de skiften, som för närvarande pågå, varit ganska långvariga, och att föga utsigt förefinnes för deras snara afslutande. Anledningen härtill lärer vara, att skiftesdelegarne sakna tillgångar att bestrida de dryga skifteskostnaderna. Att 191 byar undergått laga skifte under den långa tid, som förflutit sedan skiftesförfattningen utkom, lärer väl ej heller vara en omständighet, som talar emot mitt förslag, då det uppgifna antalet inom ett helt län ej kan anses synnerligen stort. Jag anser derföre, att de skäl Utskottet åberopat icke äro så afgörande, att de böra afhålla Representationen att välvilligt göra något för de Norrlandska länen, synnerligast som frågan här ej gäller en allmosa utan endast ett län, och dertill ett län af så ringa belopp, som nu är i fråga, för hvilket återbetalande Staten dessutom kommer att erhålla de säkraste garantier. Under sådana förhållanden dristar jag mig hemställa, huruvida ej Kammarerna skulle vilja, med afslag å Utskottets framställning, bifalla min motion.

Friherre Funck: Den fråga, som nu föreligger till behandling, är ingalunda ny. En ungefärligen likartad blef, på enskild motionärs framställning, af Rikets Ständer pröfvad redan vid 1863 års riksdag. Det belopp, som då ifrågasattes att såsom amorteringslån af statsmedlen utgå, belöpte sig dock endast till 20,000 R:dr; men Rikets Ständer funno ej skäl att bifalla det framställda förslaget. Vidare har samme motion, som nu diskuteras, vid sistlidna riksdag blifvit af samme motionär väckt. Den enda skillnaden mellan begge motionerna är, att det vid förra riksdagen begärda låneunderstödet uppgick till 100,000 R:dr eller till dubbelt emot hvad motionären nu åskat. Stats-Utskottet afstyrkte då förslaget, och uti ingendera af Representationens begge Kamrar höjdes någon röst till förordande af detsamma, utan blef Utskottets Betänkande i bägge Kamrarna utan diskussion bifallet. • Vid sådant förhållande tror jag, att Stats-Utskottet saknat anledning att tillstyrka bifall till hvad motionären nu föreslagit.

Motionären har börjat sin motion dermed, att han omtalat huru som större förhoppningar nu vore för handen för förslagens antagande. Jag har svårt att inse, hvarpå motionären grundar dessa större förhoppningar. Icke är det väl på förutsättningen, att Statens tillgångar skulle vara större nu än tillföre, och att låneunderstödet derföre lättare kunde lemnas; och ännu mindre är det väl med fästadt afseende på de millioner, som till de af missväxt hemsökta provinserna under förlidet är i olika former utgingo. Utskottet har derföre ej kunnat göra annat än afstyrka bifall till motionen, då inga nya skäl blifvit för densamma åberopade och de gamla motiven redan af Representationen pröfvats och ogillats. Jag vill derföre icke upptaga Kammarernas tid med ett försök att vederlägga motionärens argumentation, utan inskränker mig till att endast begära Kammarernas godkännande af hvad Utskottet hemställt.

Herr Almquist, Erik Victor: Då Stats-Utskottet såsom skäl

för sitt afstyrkande af bifall till ifrågavarande motioner anført, att det utaf förhållandena inom Westerbottens län, der 191 byar redan undergått laga skifte och 95 byar för närvarande äro under laga skiftes handläggning, visar sig att något verkligt behof af bidrag från Statens sida icke förefinnes, anser jag det vara min skyldighet att i afseende härå belysa frågan.

Af Konungens Befallningshafvandes femårsberättelser 1861—1865 synes, att under de år berättelsen omfattar 63 laga skiften varit under handläggning, samt att under samma tid 51 sådana skiften avslutats, allt inom Westerbottens län. Af samma berättelser erhåller man äfven den upplysning, att år 1865 endast 6 nya skiften inom nämnda län blifvit sökta. Jag vågar visserligen ej med säkerhet uppgifva antalet på sökta skiften derstädes under hvarterdera af de tre sista åren 1866, 1867 och 1868; men jag tror dock, att detsamma icke skall vara större än år 1865; hvadan antalet sökta skiften för dessa tre år tillsammans skulle utgöra blott 18. Skiftenas antal har sålunda minskats betydligt, och orsaken härtill, äfvensom till den omständigheten att en mängd sökta och under handläggning varande skiften icke fortsättas eller avslutas, är att söka deruti, att befolkningen saknar medel till bestridande af de ganska dryga skifteskostnaderna, hvarigenom de tvingas att låta med skiftesförrättningarna anstå till bättre tider. Det framgår jemväl af samma femårsberättelser, att de under denna femårsperiod avslutade skiften varit 10 om året, hvaremot under en sednare period icke mera än 6 inalles bragts till slut. Då man således vid frågans riktiga bedömande bör taga i betraktande det gagn skiftena medföra eller den kraft, hvarmed de utföras, och ej det hvilande antalet skiften, anser jag det stöd, Utskottet i sistnämnda omständighet sökt för atslag, ej vara i sak hållbart.

Hvad dessa förhållanden i öfrigt beträffar, ber jag att få för Kammaren upplysa, huru desamma deruppe gestalta sig. Der finnas ett ej ringa antal skiftesdelegare, som för gäldande af skifteskostnaden måst gå ifrån sina hemman. Uti en by t. ex. med öfver 30 grannar finnas knappast 8, som icke för sådan orsaks skall måst låta sina gårdslotter gå under klubban. Att skiften ändock der komma under handläggning är icke underligt, då förordnande för landtmätare att verkställa sådana förrättningar kan meddelas på endast en delegares ansökning derom, utan afseende på om öfrige delegare hafva förmåga att bära kostnaderna derför eller icke.

Här är nu i öfrigt icke fråga om erhållande af anslag till skifteskostnadernas bestridande, utan endast om att genom Statens mellankomst ett ringa bidrag mot återbetalningsskyldighet ställes till skiftesdelegarnes förfogande under skiftets fortsättning eller omedelbart efter dess avslutande, på det att delegarne må kunna, genom att göra smärre afbetalningar, hafva hopp om att få ett skifte verkställt, utan att sedermera behöfva för kostnadernas gäldande gå från hus och gård. Under sådana förhållanden och då Staten icke härigenom gör ringaste uppoffring, men befolkningen i orten kan genom ett tillmötesgående härutinnan beredas ett ofantligt gagn, förenar jag mig med den förste talaren och får anhålla om proposition på atslag å Ut-

skottets Betänkande och bifall till den i ämnet af Herr Hazelius väckta motionen.

Grefve af Ugglas: Jag anhåller att få fästa Kammarens uppmärksamhet på ett skäl, som icke blifvit anfördt af Stats-Utskottet, ett skäl som Utskottet, med skyldig aktning för Riksdagen, icke kunnat uttala, men som jag, icke såsom Utskottsledamot utan såsom enskild riksdagsman ändå ber att få åberopa, emedan det i denna fråga ensamt varit bindande för mig.

Detta skäl är att samma fråga redan en gång vid denna samma riksdagsperiod varit af Representationen pröfvad och afgjord. Antagandet af detta skäl är under nuvarande representationsskick ett oeftergifligt vilkor för att ej samma frågor oupphörligt skola återkomma. Har under en riksdagsperiod eller under de tre år, Andra Kammarrens ledamöter förblifva oförändradt desamma, en fråga redan varit före i Representationen och af dess båda Kamrar afslagits, så bör den äfven under samma period anses förfallen. Kommer man oupphörligt, utan att akta på förut afgifna skäl, åter med samma sak, skall man aldrig hinna framåt med riksdagsverksamheten.

Den siste värde talarens skäl, hvilka jag i öfrigt respekterar, hade sin fulla tillämplighet äfven vid förra riksdagen, då frågan förföll; och då något nytt skäl nu ej blifvit anfördt för vidtagande af en förändring i det beslut, förra Riksdagen fattat, hemställer jag, att Kammarren måtte bifalla Stats-Utskottets ifrågavarande Betänkande.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till Stats-Utskottets förevarande Utlåtande och dels afslag derå samt bifall till den af Herr Hazelius i ämnet väckta motionen; framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till Utlåtandet och, då dervid svarades många ja jemte några nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Föredrogs och bifölls Stats-Utskottets deu 10 dennes bordlagda Utlåtande N:o 20, i anledning af väckt motion om två års förlängd räntefrihet för det till sjön Wesans uttappning beviljade lån.

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m.

In fidem
O. Brakel.